

18.12.2006

Dnro 2688/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Aila Linnakangas

**HUOMAUTUS OULUN SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMELLE
TOIMEENTULOTUKIHAKEMUKSEN LIIAN PITKÄSTÄ
KÄSITTELYAJASTA**

1
KANTELU

Kantelija arvosteli 22.8.2006 oikeusasiamiehelle saapuneessa kirjeessään toimeentulotukihakemuksensa pitkää käsittelyaikaa Oulun kaupungissa. Hän kertoi jättäneenne hakemuksen heinäkuun puolella välissä saamatta vielä päätöstä.

3
RATKAISU

Katson Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen laiminlyöneen velvollisuutensa käsitellä kantelijan elokuun 2006 toimeentulotukihakemuksen toimeentulotukilaissa säädetyllä tavalla viivytyksettä.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1
Toimeentulotukiasian viivytyksetön käsittely

Toimeentulotukilain 14 §:n mukaan toimeentulotukiasiat kunnassa on käsiteltävä viivytyksettä. Laissa ei ole aikarajaa viivytyksettömälle käsittelylle, vaikkakin lain valmisteluasiakirjoissa pidettiin korkeintaan viikkoa sellaisena ohjeellisena aikana, jonka kuluessa toimeentulotukiasia tulisi ottaa käsiteltäväksi.

Kun otetaan huomioon se, että toimeentulotuki on perustuslaissa säädettyä oikeutta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon turvaava keskeinen rahaetuus, voidaan mielestäni korkeintaan viikon aikaa hakemuksen käsittelyyn ottamiselle pitää lähtökohtana viivytyksettömälle käsittelylle. Sellaisissa tapauksissa, joissa päätöksen tekeminen ei edellytä lisäselvityksiä, hakemus tulisi siis mielestäni ottaa käsiteltäväksi ja myös ratkaista lähtökohtaisesti viikon kuluessa. Niissä tapauksissa, joissa päätöksen tekeminen edellyttää lisäselvityksiä, niitä tulisi pyytää tai hankkia lähtökohtaisesti viimeistään viikon kuluessa ja tehdä päätös välittömästi tarpeellisten selvitysten saavuttua.

Kysymys on kuitenkin lähtökohdasta, jolla käsittelyn viivytyksettömyyttä voidaan kussakin tapauksessa arvioida. Kysymys ei ole sellaisesta laissa säädetyistä määräajasta, jonka ylittyessä viranomaisen voitaisiin yksiselitteisesti todeta menetelleen lainvastaisesti. Olennaista hakemuksen käsittelyssä on käsitykseni mukaan se, että kukaan ei jää ilman välttämättä tarvitsemaansa tukea. Viivytyksetön käsittely voi siten kiireellisessä tapauksessa edellyttää hakemuksen välitöntä käsittelemistä. Vaikka kaikki hakemukset on käsiteltävä viivytyksettä, sosiaaliviranomaisella on nähdäkseni harkintavaltaa toimeentulotuen tarpeen kiireellisyyden arvioinnissa yksittäisessä tapauksessa. Oikeusasiamies ei voi puuttua tähän harkintavaltaan, ellei sitä ole ylitetty tai käytetty väärin.

Oikeusasiamiehen tehtävänä on erityisesti valvoa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tämän vuoksi en ole katsonut kanteluratkaisuissani aiheelliseksi puuttua hakemuksen käsittelyaikaan esimerkiksi silloin, kun pitkäaikaisemmin toimeentulotuen tarpeessa olleen hakijan tuen jatkuminen keskeytyksettä on turvattu ja tuki on ollut hänen käytettävissään kuukauden alussa.

3.2

Kantelijan toimeentulotukihakemuksen käsittely

Sosiaali- ja terveystoimen selvityksen mukaan kantelijan toimeentulotukihakemus tuli vireille 13.7.2006 ja elo- ja syyskuun toimeentulotukea koskeva päätös tehtiin 25.8.2006. Selvityksen mukaan sosiaalitoimen asettama toimeentulotukihakemuksen käsittelyn tavoiteaika on seitsemän työpäivää, joka lasketaan sen kuukauden alusta lukien, jolle toimeentulotukihakemus kohdistuu. Selvityksen mukaan kantelijan toimeentulotukihakemuksen käsittelyaika oli tämän sosiaalitoimen laskentamallin mukaan 12 työpäivää.

Selvityksen mukaan vuoden 2006 alkupuolella tilanne toimeentulotuen suhteen oli lähes tavoiteajassa eli lyhimmillään noin viikon työpäivissä laskettuna. Kesäaikana jono kuitenkin jälleen piteni merkittävästi johtuen osin riittämättömästä vuosilomasijaistuksesta ja yksikön sisäisten resurssien hitaudesta, mutta osin myös seikoista, joita ei voitu ennakoida. Muun muassa opiskeluhakemusten määrä oli kesällä 2006 ennakoitua suurempi. Lyhytaikaisia sijaisia ei ollut nopeasti saatavilla, vaikka määrärahoja lisähenkilökunnan palkkaamiseen olikin ollut. Jonon purkamiseksi on sosiaalityön yksikössä käynnistetty elo- ja syyskuun vaihteessa erityistoimenpiteet, jotta jono saadaan nopeasti purettua. Myös lisähenkilökuntaa on palkattu loppuvuodeksi 2006. Selvityksen mukaan tavoitteena on, että käsittelyaika on tavoitteen mukainen seitsemän työpäivää tasaisesti myös loma-ajoista riippumatta.

Kannanotto

Kantelija sai 13.7.2006 jättämänsä hakemukseen päätöksen 25.8.2006. Asian käsittely kesti siis 43 päivää eli lähes 1,5 kuukautta. Pidän käsittelyaikaa kohtuuttoman pitkänä.

Henkilöstön vuosi- tai muut lomat tai muutkaan sosiaali- ja terveystoimen selvityksissä esiintuodut seikat eivät ole hyväksyttävä peruste hakemusten käsittelyn viipymiseen. Kunnan on varauduttava henkilöstön vuosilomiin sekä yllättäviinkin tilanteisiin riittävällä sijais- ja muilla järjestelyillä. Kantelijan hakemuksen käsittelyn viipymiselle ei ole esitetty hyväksyttävää syytä.

Olen jo aiemmin eräässä kanteluratkaisussani (2.2.2005, dnro 2353/4/04) saattanut käsitykseni toimeentulotukihakemuksen liian pitkästä käsittelyajasta Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tietoon ja samalla kiinnittänyt sosiaali- ja terveystoimen huomiota vastaisen varalle toimeentulotukihakemusten riittävän joutuisan käsittelyn turvaamiseksi.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimelle huomautuksen vastaisen varalle edellä (kohdassa 3.2) selostetusta lainvastaisesta menettelystä kantelijan toimeentulotukihakemuksen käsittelyssä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimelle.

Oulun lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta saadun tiedon mukaan toimeentulotukihakemusten käsittelyn lainmukaisuus Oulun kaupungissa on erään kantelun johdosta tutkittavana lääninhallituksessa. Tämän vuoksi asia ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.